

РЕШЕНИЕ

№ 269

гр. Смолян, 15.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – СМОЛЯН, ВТОРИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на седемнадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Росица Н. Кокудева

Членове: Петранка Р. Прахова
Зоя Ст. Шопова

при участието на секретаря Софка М. Димитрова
като разгледа докладваното от Зоя Ст. Шопова Въззивно гражданско дело № 20235400500391 по описа за 2023 година

за да се произнесе ,взе предвид следното:

Производството е по чл.258-273 ГПК.

С решение № 71/12.06.2023 г. по гр.дело № 388/2022 г. М. районен съд ОТХВЪРЛЯ предявения от „АГЕНЦИЯ ЗА СЪБИРАНЕ НА ВЗЕМАНИЯ“ ЕАД-гр. С. против З. Н. И. иск по чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 240, ал. 1 от ЗЗД и чл. 86 от ЗЗД да бъде признато за установено в отношенията между страните, че З. Н. И. дължи на „Агенция за събиране на вземания“ ЕАД, следните суми: 8 875,02 лв. - главница по Договор за потребителски кредит № PLUS[1]***, сключен на 24.01.2017 г. между БНП Париба Пърсънъл Файненс ЕАД и З. И. (кредитополучател), прехвърлени от „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ ЕАД по силата на Приложение № 1 от 11.11.2021 г. към Рамков договор за продажба и прехвърляне на вземания (цесия) от 11.11.2021 г. в полза на „Агенция за събиране на вземания“ ЕАД; 372,03 лв. обезщетение за забава за периода от 21.05.2019 г. до датата на подаване на заявлението в съда – 26.10.2022 г., ведно със законната лихва върху главницата, от датата на подаване на заявлението в съда - 26.10.2022 г. до окончателното изплащане на задължението, за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 от ГПК по ч.гр.д. № 329/2022 г. на Районен съд М..

Със същото решение „АСВ“ ЕАД-гр. С. е осъдено да заплати на З. И. 150 лева разноски за съдебно-счетоводна експертиза; а в полза на адв.М.О. - 1 224,71 лева адвокатско възнаграждение, определено на осн. чл. 38, ал. 2 от ЗАДв, за процесуално представителство

по гр.д. № 388/2022 г. на Районен съд М.; както и 200 лева адвокатско възнаграждение, определено на осн. чл. 38, ал. 2 от ЗАдв за процесуално представителство по ч.гр.д. № 329/2022 г. на РС М..

С определение № 168/02.08.2023 г. по същото дело М. районен съд оставя без уважение молба с вх.№ 1362/28.06.2023 г. на „Агенция за събиране на вземания“ ЕАД за изменение на решението в частта за разноските.

Срещу решението е постъпила допустима въззивна жалба от „АГЕНЦИЯ ЗА СЪБИРАНЕ НА ВЗЕМАНИЯ“ ЕАД-гр.С. с искане да бъде отменено, исковете на дружеството – уважени изцяло, както и да бъдат присъдени разноски за двете инстанции.

Същото дружество обжалва и определение № 168/02.08.2023 г., като иска неговата отмяна и уважаване на молбата за изменение на решението в частта за разноските.

В съдебно заседание „Агенция за събиране на вземанията“ ЕАД, редовно призована, не изпраща представител. Въззивната и частната му жалби се поддържат чрез писмена молба от юрк.Н.П.-Атанасова.

От въззиваемия З. Н. И., представляван от адв.М.О., не са подадени отговори на въззивната и на частната жалби.

В съдебно заседание за въззиваемия, редовно призован, пълномощникът му адв.М.О. оспорва жалбите и претендира за адвокатско възнаграждение по реда на чл.38, ал.2 ЗАдв за въззивното производство.

Въззивният съд намира, че решението е правилно и следва да се потвърди, като се имат предвид изложените от М.ския районен съд мотиви на осн.чл.272 ГПК. По оплакванията във въззивната жалба съобразява следното:

Спорният по делото въпрос е дали в размера на годишния процент на разходите /ГПР/ следва да се включи и застрахователната премия, която кредитополучателят е задължен да плати и, ако следва, но не е включена, и ГПР е различен от записания, дали е налице недействителност на договора за потребителски кредит, поради което И. дължи само чистата стойност на кредита на осн.чл.23 ЗПК.

Видно от договора за потребителски кредит от 24.01.2017 г., сумата, отпусната на З. И. като кредит, е 9 000 лв.; застрахователната премия възлиза на 3 023 лв., годишният процент на разходите е 39,21 %, възнаградителната лихва – 31,68 %, а таксата „ангажимент“ – 315 лв. Общата стойност на плащанията възлиза на 21 468,60 лв.

Съгласно чл.2, размерът на кредита за покупка на застраховка „Защита на плащанията“, ще бъде платен директно на застрахователния агент „Директ Сървисис“ ЕАД; посочената сума в поле „застрахователна премия“ е разделена на равен брой вноски, съответстващи на посочения брой вноски в поле „брой погасителни вноски“ и е част от всяка месечна погасителна вноска.

Заключението на вещото лице по съдебно-икономическата експертиза, неоспорено от страните и прието от съда, изяснява, че, ако се вземе предвид и застрахователната премия,

ГПР по договора възлиза всъщност на 51,81 %.

Съгласно чл.19, ал.1 ЗПК, годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.

От своя страна § 1, т.1 от същия закон изяснява какво е „общ разход по кредита за потребителя“ – това са „всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Общият разход по кредита за потребителя не включва нотариалните такси.“

От страна на ищеца-жалбоподател няма твърдение, че кредитът би бил предоставен на З. И. и без да сключва договора за застраховка, т.е., че сключването на договора за застраховка не се явява задължително условие за получаване на кредита. Дори и да имаше подобно твърдение обаче, то би било неоснователно. Това е така, защото не може да се приеме, че кредитополучателят, ако не беше задължително, би се съгласил от отпуснатите му средства от 9000 лв., повече от една трета от тях /3024 лв./ да отидат за плащане на услуга „Застраховка на плащанията“, съгласно чл.2, изр.5, която услуга въобще не го ползва пряко, а защитава кредитора, и да плаща на практика огромната възнаградителна лихва и цялата сума от 21 468,60 лв./обща стойност на плащанията/, за ползването всъщност само на сумата от 5 976 лв.

За пълнота следва да се отбележи, че действително получената от И. сума всъщност е още по-малка от 5 976 лв. /тя е 5 661 лв./, тъй като от отпуснатите му 9 000 лв., по силата на чл.2 от договора, се удържа не само застрахователната премия от 3 024 лв., а и т.нар. „такса ангажимент“, която възлиза на 315 лв.

Нагърбването с подобни съсипващи финансови условия е продиктувано от това, че, ако не сключи договора за застраховка „Защита на плащанията“, на И. не би бил отпуснат заемът. Т.е., застраховката е задължително условие за получаване на кредита по смисъла на §1, т.1 ЗПК.

След като това е така, същата разпоредба изисква в ГПР да бъде включен и разходът за застрахователната премия. Той обаче не е включен, а се вижда и че, ако беше включен, не само, че записаният в договора ГПР не е действителният, а и надвишава прага, установен в чл.19, ал.4 ЗПК към момента на сключване на договора 24.01.2017 г. Отделно, при изчисляване от въззивния съд чрез Калкулатор.бг на параметрите на договора при

получени от И. в действителност 5 661 лв., месечна вноса от 357,81 лв., за срок 60 месеца, ГПР възлиза на цели 104.52 %, а възнаградителната лихва – на 73,73 %.

Неоснователно е оплакването в жалбата срещу извода на съда, че застрахователната премия е разход, свързан пряко с кредита, поради което следва да се включи в ГПР. След като тази премия е за сметка на кредитополучателя, тя се удържа от общо отпуснатите му 9 000 лв. и се превежда направо на застрахователния агент „Директ Сървисиз“/чл.2 от договора/, няма никакво значение дали е предмет и на „договорно правоотношение със самостоятелен характер, сключено между застраховател и застраховано лице.“ Тя е чист разход за потребителя. Законът в § 1, т.1 ЗПК е напълно ясен – в ГПР трябва да се включат и „други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии...“ Очевидно случаят е такъв.

На следващо място, при положение, че записаният в договора размер на ГПР не е истинският, следва, че договорът всъщност не съдържа един от абсолютно необходимите реквизити по чл.11, ал.1, т.10 ЗПК - годишния процент на разходите по кредита. При такъв порок на договора, съгласно чл.22 ЗПК, той се явява недействителен и потребителят дължи само чистата стойност на кредита, на осн.чл.23 ЗПК.

Настоящият състав споделя застъпеното и от други

съдилища становище, че „Тази част от сделката е особено съществена за интересите на потребителя, тъй като целта на уредбата на годишния процент на разходите по кредита е чрез императивни норми да се уеднакви изчисляването и посочването му в договора и това да служи за сравнение на кредитните продукти, да ориентира икономическия избор на потребителя и да му позволи да прецени обхвата на поетите от него задължения. Затова и неяснотите, вътрешното противоречие или подвеждащото оповестяване на това изискуемо съдържание законодателят урежда като порок от толкова висока степен, че изключва валидността на договарянето - [чл. 22 ЗПК](#). В този смисъл, като не е оповестил действителен ГПР в договора за кредит, кредитодателят е нарушил изискванията на закона и не може да се ползва от уговорената сделка, което обосновава извод за недействителност на договора за кредит на основание [чл. 22 ЗПК](#), поради неспазването на изискванията на [чл. 11, т. 10](#)...“ /Решение № 262394 от 15.07.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 3657/2021 г. и редица други/.

Дори да се приеме, че формално е изпълнено изискването на чл.11, ал.1, т.10 ЗПК чрез записването в договора на ГПР от 39,21 %, то договорът се явява недействителен на осн.чл.22 във вр. с чл.10, ал.1 ЗПК, както е възразено в отговора на исковата молба, тъй като не е сключен по ясен и разбираем начин – не е ясно на колко всъщност възлиза годишният процент на разходите и как точно е формиран, и в тази връзка – колко е годишният лихвен процент и върху каква главница се изчислява, предвид т.9 на чл.11, ал.1 ЗПК, тъй като ГПР следва да изразява, освен друго, най-напред лихвите, съгласно §1, т.1, ЗПК.

Така З. И. дължи само 9 000 лв. и е платил на

кредитодателя по договора от 2017 г. общо сумата от 14 118,05 лв. за погасяване на задълженията си. При това положение не дължи никоя от исковите суми, поради което правилно претенциите са отхвърлени като неоснователни. Изводът важи на още по-силно основание и ако се приеме, че чистата стойност на кредита е 5 661 лв.

Не се установява самият договор за потребителски кредит да е изписан с шрифт, чийто размер е по-малък от 12. Доколкото обаче може да се заключи от показаното от продукта „Fine Reader“, използван спрямо документите, на шрифт с размер, по-малък от 12, и различен от този на самия договор, са написани съществени елементи на договора по смисъла на чл.10, ал.1 ЗПК – Условието, Общите условия и застрахователният сертификат. Затова договорът се явява недействителен и на осн.чл.22 във вр. с чл.10, ал.1 ЗПК, както е изтъкнато в отговора на исковата молба, което отново потвърждава извода за правилност на решението.

Въззивният съд намира за правилно и обжалваното определение по изложените в него съображения, които следва да се имат предвид на осн.чл.272 ГПК. По оплакванията в частната жалба намира следното:

С Решение на Съда (първи състав) от 23 ноември 2017 година по съединени дела С-427/16 и С-428/16 („ЧЕЗ Електро България" АД срещу Йордан Коцев (С-427/16) и „Фронтекс Интернешънъл" ЕАД срещу Емил Янакиев (С-428/16)), на което за позовава дружеството-жалбоподател, са дадени следните отговори на преюдициалното запитване, отправено до СЕС от Софийския районен съд:

1) Член 101, параграф 1 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че национална правна уредба като разглежданата в главните производства, съгласно която, от една страна, адвокатът и неговият клиент не могат — под страх от дисциплинарно производство срещу адвоката — да договорят възнаграждение в по-нисък от минималния размер, определен с наредба, приета от професионална организация на адвокатите като Висшия адвокатски съвет (България), и от друга страна, съдът няма право да присъди разноски за възнаграждение в по-нисък от минималния размер, би могла да ограничи конкуренцията в рамките на вътрешния пазар по смисъла на член 101, параграф 1 ДФЕС. *Запитващата юрисдикция следва да провери дали с оглед на конкретните условия за прилагането ѝ такава правна уредба действително отговаря на легитимни цели и дали така*

наложените ограничения се свеждат до това, което е необходимо, за да се осигури изпълнението на тези легитимни цели.

2) [Член 101, параграф 1 ДФЕС](#) във връзка с [член 4, параграф 3 ДЕС](#) и с [Директива 77/249/ЕИО](#) на Съвета от 22 март 1977 година относно улесняване на ефективното упражняване от адвокатите на свободата на предоставяне на услуги трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба като разглежданата в главните производства, съгласно която в полза на юридически лица или еднолични търговци се присъжда адвокатско възнаграждение, ако те са били защитавани от юрисконсулт.

3) [Член 78, първа алинея, буква а\) от Директива 2006/112/ЕО](#) на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главните производства, по силата на която данъкът върху добавената стойност се счита за неразделна част от възнагражденията за регистрираните адвокати, ако в резултат на това тези възнаграждения подлежат на двойно облагане с данък върху добавената стойност.

За да отговори на първия въпрос, в мотивите си СЕС излага следното: „ 51. С оглед на изложените съображения следва да се констатира, че национална правна уредба като разглежданата в главните производства, съгласно която, от една страна, адвокатът и неговият клиент не могат — под страх от дисциплинарно производство срещу адвоката — да договорят възнаграждение в по-нисък от минималния размер, определен с наредба, приета от професионална организация на адвокатите като Висшия адвокатски съвет, и от друга страна, съдът няма право да присъди разноси за възнаграждение в по-нисък от минималния размер, би могла да ограничи конкуренцията в рамките на вътрешния пазар по смисъла на [член 101, параграф 1 ДФЕС](#).

52. Следва все пак да се отбележи, че разглежданата в главните производства правна уредба, придаваща задължителен характер на

решение на сдружение на предприятия, което има за цел или за резултат ограничаване на конкуренцията или на свободата на действие на страните или на една от тях, не попада непременно в обхвата на забраната по [член 101, параграф 1 ДФЕС](#) във връзка с [член 4, параграф 3 ДЕС](#) (решение от 4 септември 2014 г., API и др., C-184/13—C-187/13, C-194/13, C-195/13 и C-208/13, EU:C:2014:2147, т. 46).

53. Всъщност за целта на прилагането на тези разпоредби в конкретни случаи следва най-напред да се отчете общият контекст, в който е взето или проявява последиците си решението на разглежданото сдружение на предприятия, и по-конкретно да се отчетат неговите цели. По-нататък следва да се разгледа дали ограничаващите конкуренцията последици, които произтичат от разпоредбите, са присъщи на преследването на посочените цели (решения от 19 февруари 2002 г., Wouters и др., C-309/99, EU:C:2002:98, т. 97, от 18 юли 2013 г., Consiglio Nazionale dei Geologi, C-136/12, EU:C:2013:489, т. 53 и от 4 септември 2014 г., API и др., C-184/13—C-187/13, C-194/13, C-195/13 и C-208/13, EU:C:2014:2147, т. 47).

54 В този контекст е важно да се провери дали ограниченията, така наложени с правилата, разглеждани по главните производства, се свеждат до това, което е необходимо, за да се осигури изпълнението на легитимни цели (решения от 18 юли 2006 г., Meca-Medina и Majcen/Комисия, C-519/04 P, EU:C:2006:492, т. 47, от 18 юли 2013 г., Consiglio Nazionale dei Geologi, C-136/12, EU:C:2013:489, т. 54 и от 4 септември 2014 г., API и др., C-184/13—C-187/13, C-194/13, C-195/13 и C-208/13, EU:C:2014:2147, т. 48).

55 С оглед обаче на преписката, с която разполага, Съдът не е в състояние да прецени дали правна уредба като разглежданата в главните производства — съгласно която адвокатът и неговият клиент не могат да договорят възнаграждение в по-нисък от минималния размер, определен с наредба, приета от професионална организация на адвокатите като Висшия адвокатски съвет — може да се счита за необходима за осигуряване на изпълнението на легитимна цел.

56 Запитващата юрисдикция следва да прецени с оглед на общия контекст, в който наредбата на Висшия адвокатски съвет е приета или проявява последиците си, дали в светлината на всички относими обстоятелства, с които разполага, правилата, налагащи разглежданите в

главните производства ограничения, могат да се считат за необходими за осигуряване на изпълнението на тази цел.“

В тази връзка е постановено например Определение № 28 от 21.01.2022 г. на ВКС по ч. т. д. № 2347/2021 г., II т. о., ТК, според което: „ В светлината на изложеното не може да се приеме, че решението на СЕС позволява неприлагане на [Наредбата](#) само поради посочената в него евентуалната възможност за противоречие между [чл. 101, § 1 ДФЕС](#) и предвидените в националното законодателство, с оглед механизма за определянето им, минимални размери на адвокатското възнаграждение. Всъщност решението на СЕС възлага на националния съд да направи преценка дали разпоредбите на [чл. 36, ал. 2 от ЗА](#) и [чл. 78, ал. 5 от ГПК](#), вр. [чл. 1 от Наредба № 1/2004 г.](#) са приети в изпълнение и насочени към постигането на легитимна цел и дали ограничаващите конкуренцията последици, произтичащи от разпоредбите, са присъщи на преследването на тази цел.

Следва да се посочи, че легитимната цел на разпоредбите на [чл. 36, ал. 2 от ЗА](#) и [чл. 78, ал. 5 от ГПК](#), вр. [чл. 1 от Наредба № 1/2004 г.](#), забраняващи договаряне, съответно присъждане на адвокатско възнаграждение в по-нисък от минималния посочен в [Наредбата](#) размер, е създаване на гаранции /наред със съществуващите в [ЗАдв](#) професионални правила за организацията, квалификацията, професионалната етика, надзора и отговорността на адвокатите/ за осигуряване на високо равнище на качеството на адвокатската услуга, вкл. чрез предотвратяване на всякакъв риск от влошаване на това качество и за осигуряване на защита на интересите на потребителите на тези услуги и интересите на правосъдието. Действително сами по себе си определените минимални възнаграждения не могат да попречат на който и да е адвокат да предлага услуги с посредствено качество – високият качествен стандарт на професионалните услуги зависи и от правилата за достъп до професията и за повишаването на квалификацията, както и от дисциплинарните правила, служещи, вкл. за гарантиране на спазването на професионалната етика. Предвид ноторния факт за големия брой вписани и практикуващи в Република България адвокати обаче, липсата

на минимални размери на адвокатските възнаграждения ще доведе до прекомерна конкуренция в предлаганите от адвокатите цени, а насърчаването на предлагането на услуги с отстъпка – до влошаване на качеството на предоставяните само от адвокати услуги и то в ущърб, както на лицата, нуждаещи се от висококвалифицирани правна защита и съдействие, така и на правосъдието. И това е така, тъй като по правило адвокатите показват ниво на съответно познание, което потребителят може и да няма, поради което за последния ще е трудно да прецени качеството на предоставяната му услуга, а от друга страна, с оглед особеностите на българския пазар, впускането в конкуренция за предлагане на услуги с отстъпка ще доведе и до отстраняване на адвокати, предоставящи висококачествени услуги и то само поради неблагоприятния за тези адвокати избор от страна на потребителя, мотивиран основно от предлаганата цена. В този смисъл професионалните правила по отношение на адвокатите /свързани с организацията, квалификацията, професионалната етика, надзора и отговорността/, също не са достатъчни сами по себе си за постигане на високо равнище на качеството на адвокатската услуга, за предотвратяване на всякакъв риск от влошаване на това качество и за осигуряване на защита на интересите на потребителите на тези услуги и на правосъдието, а въведените допълнителни гаранции са годни, подходящи и необходими за постигането на тази цел. Следва да се вземе предвид и обстоятелството, че нивото на минималните размери на адвокатските възнаграждения, не е по-високо от съдебните разноски, вкл. предвидените държавни такси за достъп до съд, а равният достъп на физическите лица до правосъдие и предоставяне на ефективна правна помощ е осигурен от разпоредбите на [ЗПП](#) и [чл. 38 от ЗАдв.](#) С оглед изложеното и предвид очертаната връзка между предвидените минимални размери на адвокатските възнаграждения и качеството на услугите, предоставяни от адвокатите, настоящият състав намира, че ограниченията въведени от законодателя, въпреки присъщите им ограничаващи конкуренцията ефекти, се свеждат до това, което е необходимо за осигуряване изпълнението на визираната легитимна цел.“

В същия смисъл са напр. и Определение № 107 от 12.04.2022 г.

на ВКС по т. д. № 607/2021 г., II т. о., и Определение № 117 от 24.03.2022 г. на ВКС по т. д. № 2366/2020 г., II т. о.

Правилно в случая дружеството-жалбоподател е осъдено да заплати на адвоката, представлявал въззиваемия безплатно, възнаграждение, което е минималното според посочената наредба; и правилно е отказано намаляването на това възнаграждение с атакуваното определение. Въззивният съд не намира основание да намали възнаграждението под установения в наредбата минимум.

Неоснователен в тази връзка е доводът, че минималното възнаграждение на адвоката не трябва да е значително по-голямо от това на юрисконсулта. Преди всичко, размерите са установени в ЗПП и наредбата по прилагането му, в ЗАдв и наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Законът установява тези размери най-малкото защото е съобразено, че юрисконсултът получава заплата по трудовото си правоотношение и обикновено материята, по която се провежда защита на лицето, което юрисконсултът представлява, е в повечето случаи сходна, налице е своеобразна специализация, което отнема по-малко време и усилия за организиране на защитата.

На осн.чл.78, ал.3 ГПК и чл.38, ал.2 във вр. с ал.1, т.2 ЗАдв и чл.7, ал.2, т.2 от наредбата, „АСВ“ ЕАД следва да бъде осъдено да заплати на адв.М.О. възнаграждение за въззивното производство в размер на 1 224,71 лв.

По изложените съображения Смолянският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 71/12.06.2023 г. по гр.дело № 388/2022 г. на М.ския районен съд.

ПОТВЪРЖДАВА Определение № 168/02.08.2023 г. по гр.дело № 388/2022 г. на М.ския районен съд.

ОСЪЖДА „АГЕНЦИЯ за СЪБИРАНЕ на ВЗЕМАНИЯ“ ЕАД-гр.С., ЕИК 203670940, да заплати на адв.М.М.О., от Адвокатска колегия-Смолян, възнаграждение на осн.чл.38, ал.2 във вр. с ал.1, т.2 от ЗАдв за въззивното производство в размер на 1 224,71 лв. /хиляда двеста двадесет и четири лева и седемдесет и една стотинки/.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните чрез техните пълномощници.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____